

แรงบันดาลใจ จาก 'ในหลวง' สู่ 'เยาวชนคนหนุ่มสาว'

เขียนโดย ดร.สุริยะใส กตะศิลา

วันพฤหัสบดีที่ 27 ตุลาคม 2016 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันพฤหัสบดีที่ 27 ตุลาคม 2016 เวลา 00:17 น.

แรงบันดาลใจ จาก 'ในหลวง' สู่ 'เยาวชนคนหนุ่มสาว'

ดร.สุริยะใส กตะศิลา

รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา

วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม ม.รังสิต

www.thailandreform.org

facebook.com/thailandreform.institute

นับแต่วันที่ 13 ตุลาคม ในวันที่ในหลวงเสด็จสวรรคต ไม่ใช่เรื่องแปลกใจที่เราเห็นคลื่นพสกนิกรแน่น รพ.ศิริราช เพราะความรักความผูกพันของคนไทยที่มีต่อในหลวง เกินจะบรรยาย และโดยเฉพาะการนัดรวมตัวกันร่วมร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีที่ท้องสนามหลวงจนดังกึกก้องไปทั่วโลกล้วน เป็นภาพที่ประจักษ์และบอกคนทั้งโลกได้เป็นอย่างดีว่า "ในหลวง" ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยมากมายขนาดไหน แต่ที่ผมแปลกใจไม่น้อยทีเดียว เมื่อปรากฏภาพเยาวชนคนหนุ่มสาว คนรุ่นใหม่ นิสิตนักศึกษา หลังไหลมาส่งเสด็จสู่สวรรคาลัย ถวายสักการะพระบรมศพ ต่อเนื่องมาจนถึงการจัดกิจกรรมจิตอาสาที่สนามหลวงในรูปแบบต่างๆ พวกเขาทำหน้าที่คอยบริการ

เอื้ออำนวยให้ประชาชนเข้าร่วมแสดงความอาลัยที่ทยอยมาทั่วสารทิศ โดยไม่มีใครสั่งให้ทำ และนับวันยิ่งพบว่ากิจกรรมจิตอาสาอันเนื่อง
จากกาลครั้งนี้ได้แผ่ขยายไปในสังคมคนหนุ่มสาว สถาบันการศึกษาจัดกิจกรรมกันไม่เว้นแต่ละวัน

เดิมทีผมนึกแต่เพียงว่า คนรุ่นพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย เท่านั้นที่ผูกพันกับในหลวง แต่ภาพที่เห็นตลอดสัปดาห์กว่าๆ ที่ผ่านมา ผมคิดไม่ถึงจริงๆ
ว่าคนหนุ่มสาวจะผูกพันและอยู่ในสายธารอาลัยรักและแสดงออกถึงความผูกพันในแบบฉบับที่มีต่อพ่อได้มากมายและไม่คำนึงขนาดนี้
ไม่เคยคิดว่าคนหนุ่มสาวยุคนี้จะใส่ใจ สนใจกับพระราชกรณียกิจที่พระองค์ทรงงานหนักตลอดเวลา

ผมถามนักศึกษาที่ผมสอนว่า สิ่งแรกที่เขาเห็นเวลาที่นั่งถึงในหลวงคืออะไร พวกเขาบอกเป็นเสียงเดียวกันว่า ความเสียสละ เหน็ดเหนื่อยที่พ่อต้องเสด็จฯ
ไปยังถิ่นทุรกันดาร ป่าเขา ขนบพหู่ทางไกล หรือชายขอบ นั่นเป็นภาพและความทรงจำของพวกเขาที่สัมผัสได้เด่นมากที่สุด

คนหนุ่มสาวยุคนี้โตมาในสังคมเมืองและเริ่มเข้าสู่ความเป็นเมืองที่เรียกว่า "ยุคคิวไลซ์" วิถีพวกเขาถูกตัดขาดจากชนบทชายขอบ จนมีทัศนคติว่า
ชนบทเป็นสังคมล้าหลังไม่พัฒนา แต่พวกเขาแปลกใจทำไม "พ่อ" ซึ่งเป็นถึง "พระราชฯ" พระเจ้าแผ่นดิน
กลับใช้ชีวิตทั้งชีวิตของพ่อชุกอยู่กับเรื่องราวของชนบทชายขอบเหล่านี้

ลงนั่งคุกเข่าถามได้ สัมผัสถึงความรู้สึกทุกข์ยากของคนจน คนด้อยโอกาสที่ถูกทิ้งไว้ชอกหลืบเส้นทาง "การพัฒนา"
ทั้งที่คนระดับล่างกลุ่มนี้เป็นคนส่วนใหญ่ของสังคมก็ตาม

พวกเขาบอกว่าไม่ค่อยได้ดูข่าวหรือศึกษา "พระราชกรณียกิจ" ของพ่ออย่างจริงจัง ออกจะสงสัยด้วยว่านั่นมันเป็นหน้าที่ของผู้บริหารบ้านเมืองมิใช่หรือ?
หรือเพราะเสียงของคนจนคนด้อยโอกาสไม่มีความหมายเท่าที่ควร ต่างจากพ่อที่ใส่ใจคนเหล่านี้ตลอดเวลา ทรงงานหนัก 3,000-4,000
โครงการพระราชดำริเพื่อช่วยเหลือชาวบ้านคนยากคนจน

หลายคนโทรมาขอลาผม ไม่เข้าเรียน เพราะไปทำกิจกรรมจิตอาสาที่สนามหลวง บางคนใช้เวลาเรียนไม่ค่อยจะเอาไหนเท่าไร บอกผมว่า
เมื่อคืนผมนอนค้างที่สนามหลวง แจกข้าวแจกน้ำชาวบ้านที่มาจากต่างจังหวัด จึงขออนุญาตลาเรียน

ผมบอกพวกเขาว่า อย่าเรียกว่า "ลาเรียน" เพราะสิ่งที่พวกคุณกำลังทำคือการเรียนในวิชาที่สำคัญที่สุด คือ "เรียนรู้ที่จะเสียสละและทำความดี"

บางคนยอมกรำก่ายเดี่ยวเล็กๆ ที่ลงทุนทำนอกเวลาเพื่อเก็บหอมรอมริบเป็นค่าเล่าเรียน เพื่อทำก้วยเดี่ยว ข้าวกล่อง ไปแจกที่สนามหลวง
บางคนปกติหลังเลิกเรียนจะกลับบ้านหรือไปเดินห้าง กลับมานั่งตัดริบบิ้นดำเพื่อแจกจ่ายที่มหาวิทยาลัยรังสิตและที่สนามหลวง

ผมไม่คิดว่าเป็น "แพชั่น" แต่ถ้ามันจะเป็นแค่ "แพชชันจิตอาสา" หรือ "แพชชันทำความดี" ตามกระแสบู๊บาบ มันก็ยังคงดีกว่าแพชชันที่ไร้สาระ มอมเมาพวกเขาจนใจหัวไม่ขึ้น มิใช่หรือ?

และตั้งแต่ผมเกิดมา ผมไม่เคยเห็นกิจกรรมหรือโครงการใด ที่ตั้งเอาพลังแห่งความเสียสละ จิตอาสาของผู้คนในสังคมออกมาได้มากมายมหาศาลขนาดนี้มากมายจนผมรู้สึกว้า ถ้าเราเอาพลังเหล่านี้ต่อยอดไปสร้างบ้านแปงเมือง ประเทศเราจะมีความหวังและน่าอยู่มากขึ้น

วันก่อนผมสอนวิชา "ภาวะผู้นำ (Leadership)" มีนักศึกษา 50 กว่าคน ผมนำสารคดีพระราชประวัติในหลวงมาฉาย ด้วยหวังว่าตอนท้ายคาบจะแบ่งกลุ่มให้พวกเขาอภิปราย "ความเป็นผู้นำของในหลวง" ในมิติสังคม ธุรกิจและการเมือง พอสารคดีจบลง หลายคนนั่งก้มหน้าน้ำตาคลอ เจ็บสนิท ผมใจหวิว อ่อนแรงเมื่อเห็นบรรยากาศในห้อง และรับรู้ในตัวผมเองก็ไม่พร้อมที่จะบรรยายและแลกเปลี่ยนกับนักศึกษาได้ต่อ จนต้องยกเลิกคลาสเลื่อนไปอภิปรายสัปดาห์หน้า เพราะนักศึกษากว่าครึ่งห้องทั้งชายหญิงร้องไห้

ผมบอกกับตัวเองตลอดว่า ผมอาจไม่สามารถสอนให้เขาเป็นคนดีได้ และไม่รู้ว่าคนดีในความหมายแต่ละคนคืออะไร แต่วันนี้เขาหลายคนเรียนรู้อะไรดี อะไรไม่ดี และเสียสละทำสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อส่วนรวม ผมก็ภาคภูมิใจในตัวพวกเขาแล้ว

มาถึงวันนี้ก็ขออุทิศพรญารู้สึกความเห็นไปถึงผู้ใหญ่ผู้ที่มีหน้าที่ออกแบบจัดการการศึกษาของชาติ คงต้องคิดกันอย่างจริงจังว่าเราจะใช้โอกาสนี้ โอกาสที่พ่อลงทุนลงแรงทั้งชีวิตเป็นแบบอย่าง เป็น "แรงบันดาลใจ (Inspiration)" ยกระดับหรือวางยุทธศาสตร์ งานจิตอาสา งานเสียสละ ปลุกฝังจิตสำนึกคนรุ่นใหม่ให้รู้ร้อนรู้หนาว ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับผู้คนในสังคมมากขึ้นได้อย่างไร ร่วมกันปรับเปลี่ยนทัศนคติ "ธุระไม่ใช่" ำเรียนให้จบ ร่ำรวยมั่งคั่งพร้อมเสียก่อนค่อยแบ่งปันและช่วยเหลือคนอื่น

โจทย์ที่ใหญ่กว่านี้คือ เราจะปรับหลักสูตรการศึกษาและการเรียนการสอนกันแบบไหน อย่างไร ที่ไม่เพียงแต่ตอบโจทย์ชาติบ้านเมืองได้ แต่ยังเป็นการสานต่อปณิธานของในหลวง เพราะงานหลายๆ อย่างที่ในหลวงทำ โดยเฉพาะโครงการเพื่อการพัฒนาในมิติต่างๆ แม้จะเริ่มจากโครงการเล็กๆ แต่กลายเป็นต้นแบบของความสำเร็จ เป็นทางเลือกระดับนโยบาย เป็นความคิดนอกกรอบ เป็นนวัตกรรมสังคม (Social innovation) ที่ไม่ต้องเดินตามกรอบคิดขึ้นทางเดียว อย่างลิ้มว่าแม้แต่ฝรั่งยังยอมรับและเชิดชู "ทฤษฎีใหม่" หรือ "เศรษฐกิจพอเพียง"วันนี้เราเดินทางกันมาถึง "จุดเปลี่ยนผ่าน" เราจำเป็นต้องเปลี่ยนอะไรหลายๆ อย่าง หลายคนกังวลว่าเราจะเปลี่ยนจากอะไร ไปสู่อะไร เนื้อหาของการเปลี่ยนผ่านคืออะไร กล่าวสำหรับผมแล้ว หากเราขับเคลื่อนประเทศโดยยึดโยงกับพระราชกรณียกิจหรือหลักคิดอะไรหลายๆ อย่างที่พ่อสอนไว้ และทำไว้ "การเปลี่ยนผ่าน" ครั้งใหญ่นี้ เราก็จะเห็นโฉมหน้าสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองไทยกันได้มากที่สุดทีเดียว

กล่าวสำหรับผมแล้ว คำสอนและงานที่พ่อทำมาไม่สูญเปล่า เพราะได้กลายเป็น "แรงบันดาลใจ" ให้พสกนิกร และคนรุ่นใหม่เสียสละ มีจิตอาสา และเรียนรู้ทำความดี ทำประโยชน์ต่อส่วนรวมครับ.

'ผมไม่คิดว่าเป็น "แพชั่น" แต่ถ้ามันจะเป็นแค่ "แพชชันจิตอาสา" หรือ "แพชชันทำความดี" ตามกระแสบู๊บาบ มันก็ยังคงดีกว่าแพชชันที่ไร้สาระ มอมเมาพวกเขาจนใจหัวไม่ขึ้น มิใช่หรือ?'

แรงบันดาลใจ จาก 'ในหลวง' สู่ 'เยาวชนคนหนุ่มสาว'

เขียนโดย ดร.สุริยะใส กตะศิลา

วันพฤหัสบดีที่ 27 ตุลาคม 2016 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันพฤหัสบดีที่ 27 ตุลาคม 2016 เวลา 00:17 น.

ที่มา: หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ คอลัมน์: พลวัตปฏิรูป สถาบันปฏิรูปประเทศไทย(สปท.): Monday, October 24, 2016